

Zpravodaj

93. JIRÁSKŮV HRONOV

#PROSTEHRONOV

ako účastníci a potom sa z nich stávajú mladší spolužiaci na réžii, bábkarskej tvorbe alebo herectve.

Ocitla ses na Hronové poprvé, nebo už jsi tu někdy byla?

Je to můj první kontakt v životě s Hronovem ako takým aj s Jiráskovým Hronovom ako divadelným festivalom.

A jaké je to první setkání?

Snažím sa nacítiť tú atmosféru, je to také živé. Vnímam, že všade je strašne veľa všetkého. Som fascinovaná tým, koľko je na inscenáciách divákov. Je to stále plné a to sa hrajú dvakrát, trikrát. Zároveň si ale uvedomujem, aká je to brutálna záťaž pre súbory aj interpretov, byť pod tlakom takéhoto výkonu. Deje sa tu aj veľa iných aktivít vzdelávacích, seminárnych a samozrejme aj tých druživých, medziludských. A popritom aj tie koncertné veci, veci v parku... Teda ja ale nemám šancu mnohé z toho stihnúť vidieť. Čo ma mrzí. Nuž, v tomto meste sa mi veľmi páči, je to tu krásne – a baví ma to, baví ma celá táto komunita.

Co tě z hlavního programu zatím nejvíc zaujalo?

Mňa zaujali divadlá zo ZUŠky a to, ako sa vzťahujú k svojim vlastným súčasným témam cez rôzne tématy. Vnímam, čo tie decká zaujímajú, že o tom chcú rozprávať a ako o tom chcú rozprávať. Prekvapilo ma, že Martin McDonagh je asi v Čechách taký štandardizovaný autor, ktorého si volia amatérske skupiny. S tým som sa napríklad na Slovensku nestretla, že by niekto išiel do takejto klady. Hovorí mi to o tom, že sú tu zrelí tvorcovia, ktorí dokážu odhadnúť svoje sily a zároveň sa neboja dať si aj nejaké výzvy.

Šéfkou činohry SND ses stala poměrně turbulentním způsobem...

Začalo to najprv pokojným a potom už boli len turbulentné.

pokračovanie na str. 2

Miriám Kičiňová: Žena musí urobiť viac, aby ju počuli

Jednou z osobností, ktoré do Hronova privedla obmena lektorů PC, je Miriám Kičiňová, šéfká činohry Slovenského národného divadla a významná osobnosť slovenskej dramaturgie. S nápadom ji oslovit prišiel Ľuděk Horký, čímž mňa trochu našťaval, pretože bych s tak dobrým nápadom býval rád prišiel sám. Práťelíme sa už radu let, párkrát jsme se potkali pracovně – a vždycky je to veľká radosť.

Tys vystudovala dramaturgiu a teatrologiu, jestli to říkám správně...

Teória a kritika divadelného umenia sa to v tom čase volalo.

Proč jsi šla studovat divadlo? Měla jsi nějakou zkušenost s tím amatérským?

Ja som začala v amatérskom divadelnom zoskupení, volalo sa Alf, ale súčasnne poučená chodením na rôzne amatérske prehliadky, myslím, že sme nerobili ten najlepší príklad dobrého detského amatérského divadla. Bavila ma tá interpretačná herecká rovina, a tak som šla študovať hudobno-dramatický odbor na konzervatóriu. Tam som ale pochopila, že netreba byť niekedy na javisku,

že človek nemusí tie postavy vytvárať – a že je super o nich rozmýšľať a dívať sa na to spoza tej druhej strany, z hľadiska, čoby nejaký poradca alebo človek, ktorý to komentuje alebo sa zamýšľa, čo to tam je v tých slovíčkach.

Vrátila ses k amatérskému divadlu jako porotkyně?

Raz za čas sa mi udeje, že ma oslovia do porotovania na amatérskych prehliadkach. Nie vždy sú to tie regionálne, ale niekedy hej. A zdá sa mi veľmi dôležité, že človek naozaj vidí dielo v nejakom procese a postupe, aj v neakej zmene, kým príde na Scénickú žatvu. Čas od času som bola i na prehliadkach detského divadla, kde sú často pedagogičky a pedagógovia už veľmi poučení v práci s deckami, s mládežou... A Scénická žatva. Vždy si takúto účasť nechávam ako dôležitý kontakt so svetom amatérského divadla popri fungovaní v nejakom kamennom zriadenom divadle.

Jezdíváš do Martina na Scénickou žatvu, tedy slovenskou obdobu Jiráskova Hronova?

Jazdievam tam. Ale Scénickú žatvu som objavila až na vysokej škole, keď som tam začala robiť vo festivalovom spravodaji. Stále funguje ten model, že mnoho praktických tvorcov, neskôr profesionálov, vychádza z radov ochotníkov. Tam človek naozaj vidí tých, ktorí si to na Žatve poctivo odkrútili

8
sobota
5. 8. 2023

Byla jsi v divadle na pozici dramaturgyně a pak tě jmenovali, když Michal Vajdička –

Nie, našťastie nie úplne v tomto medziobdobí. Po Michalovi Vajdičkovi, po tom krutom a veľmi dramatickom odvolaní, nastúpil náš kolega dramaturg Peter Kováč, ktorý sa ale neskôr stal generálnym riaditeľom, keďže pre nekompetentnosť odvolali toho generálneho riaditeľa, ktorý odvolal Michala Vajdičku. Nuž a Peter Kováč oslovil vtedy mňa – ale to bola taká covidová z núdze cnosť, keďže on musel riešiť veľa inej agendy. A potom vyhral regulárne ďalší generálny riaditeľ Matej Drlička, ktorý ma zobral do tímu, ale jeho po roku a pol odvolali, takže som sa vzdala funkcie. Ale prišiel dočasne iný generálny riaditeľ a rozhodli sme sa, že dobre, niekto tú funkciu má robiť, tak sme prišli aj so súborom ku konsenzu, že ako dramaturg to administratívne mám riešiť ďalej. Tak som bola taký zastupujúci dočasne poverený dramaturg, čo koordinoval veci. Našťastie potom sa vrátil odvolaný generálny riaditeľ Matej Drlička, ktorý nanovo urobil konkurz, takže teraz som tam akože už naozaj.

Asi se dá říct, že se nenudíte.

Mám občas pocit, že sa vlastne nezaobráame divadlom, lebo neustále riešime agendu okolo divadla, a ešte k tomu takú problematickú. Vždy riešime len nejaký vonkajškový problém, ako je vzťah so zriaďovateľom, s bývalými zamestnancami, ale nie to, že čo teda ideme robiť ako divadlo.

Jakou máš zkušenost coby žena ve vedení umělecké instituce?

Vnímam, že by to malo byť špecifické, ale ja za seba nemám pocit, že by som sa cítila byť v divadelnom svete diskriminovaná, lebo som ženou. Ale možno to zle vnímam a nemám na to nastavené senzitivné receptory. Pravda je, že som prvá žena vo vedení činohry – nie prvá v divadle, to bola generálna riaditeľka Silvia Hroncová. Nevieam, mne sa to zdá také normálne, lebo veď prídeš a robíš to, čo máš robiť, je úplne jedno, akého si pohlavia. Máš sa správať normálne a slušne k iným ľuďom. Niekedy však vnímam ako náročnejšie to, aby som bola naozaj „videná“. Ale možno to súvisí reálne s mojou výškou. Je určite ľahšie robiť riaditeľa, keď je človek muž a má 190 centimetrov, lebo ťa fyzicky vidia. V tomto toho žena musí urobiť ďaleko viac, aby ju videli a počuli.

Michal Zahálka

Problémový Club

**Seminář CH aneb Cesta hrdiny
Vám přináší motto na každý den.**

Motto na sobotu:

Slovo „nejde“ neexistuje

Hronov má ohromnou tradici

pan starosta Petr Koleta děkuje Lence Láznovské, foto: J. J. Kopecký

Ředitelka NIPOS-ARTAMA paní Lenka Láznovská patří k nejviditelnějším tvářím celého festivalu – dlouhá léta na jejích bedrech leží mnoho zákulisních jednání, rozhodnutí a nejrůznějších věcí k vyřešení. Letošek je pro ni v něčem zlomový. Ve čtvrtek dopoledne, před pravidelným poledním zasedáním festivalového štábu, jsme si na zahrádce kavárny popovídali nejen o tom, ale i o chystané nominaci českého amatérského divadla na seznam UNESCO.

Letos se na Jiráskově Hronovu loučíte s funkcí předsedkyně festivalového výboru. Můžu se zeptat, po kolika letech?

Ta funkce je volená – a já v ní působím od roku 1991. Tehdy vznikla nová koncepce, my jsme se jako výbor sešli, trochu jsme na sebe koukali, a Karla Dörrová, která zastupovala východočeské divadelníky a se kterou jsem měla dobré vztahy, navrhla mě. A než jsem stačila říct „kvá“, tak mě odhlasovali a bylo po ptákách. Opakovaně jsem se toho chtěla vzdát, ale nikdy to nedopadlo. Teď dobrý, myslím, že už toho bylo dost.

Jaké jsou povinnosti předsedy festivalového výboru? Jakou agendu to obnáší?

Festivalový výbor je podle statutu vrcholný orgán, který rozhoduje o koncepci festivalu. Každý rok ji schvaluje, dívá se na rozpočet a tak dál. U mě se ta funkce od roku 2008 spojovala s funkcí

ředitelky spolupořádající organizace NIPOS-ARTAMA, což je důležité – nelze si to představovat jako absolutní svobodu výboru. Ten totiž nenese žádnou odpovědnost, může se stát, že na-

vrhne koncepci: Pozvěte deset profesionálních divadel a šest divadel ze zahraničí. Jenže kdo to zaplatí? Každopádně výbor historicky sehrál dobrou, trochu uklidňující, harmonizující roli, když došlo k velkým sporům o celou koncepci. Začalo to tím, že někdejší ředitelka KISu Marcela Kollerová s paní bývalou starostkou Nedvěďovou přišly s tím, že tu chtějí jen činoherní divadlo a nic jiného – to byl výchozí bod a od toho se to začalo sypat až k velkému podezřívání, že chceme Hronov odstěhovat třeba někam do Brna. Nic takového ale nikdy nikdo neřekl. Hronov má takovou ohromnou tradici, že je to jenom otázka koncepce, ničeho jiného. Vždycky tu festival bude, to nikdo nezpochybňuje.

Před nějakými šesti, sedmi lety bývalo docela velké pnutí mezi různými stranami organizátorů a návštěvníků, mezi místními a námi takřkajícím zvenku. V posledních letech už to ale patrně není – jak dnes kondici festivalu vnímáte?

Museli jsme si říct, že jsme organizátory společně, že máme sice každý vůči Hronovu jiné povinnosti, ale jinak že nám jde o jednu věc. A že nikoho nezajímají naše spory o to, kdo co zavinil a kdo je lepší. Veřejnost zajímá, jak festival funguje – a jestli je pan Půlpán takovej, nebo makovej, a jestli je paní Vopičková jiná, to je všem úplně jedno. Když jsme si to takhle takhle řekli, od té doby to funguje – a myslím, že moc pěkně. Nedošlo k žádným sporům – to neznámá, že nemáme třeba na věci i jiný názor, ale vždycky si to umíme vydiskutovat a vždycky umíme dojít ke konsensu.

My dva společně pracujeme v rámci přípravného týmu, který připravuje nominaci českého amatérského divadelnictví na seznam UNESCO. Můžete našim čtenářům ten nominační proces představit?

Reprezentativní seznam nemateriálního kulturního dědictví UNESCO, jak se přesně jmenuje, se váže na úmluvu o tomtéž, která je z roku 2009.

Česká republika je její smluvní stranou, to znamená, že jsme souhlasili, je to právní závazek a v tuto chvíli je na tom seznamu asi devět statků, téměř všechny jsou z oblasti tradiční lidové kultury. Je tam třeba bednářství, vorařství, potom masopustní obchůzky na Hlinecku, jízdy králů, které jsou tři, verbuňk, což je sólový pánský moravský tanec. Zapsáno je tam i slovenské a české loutkářství. Mají tam být statky, které jsou v té dané národní komunitě, v tom společenství lidí vážené, mají nějakou tradici, přecházejí z generace na generaci a patří ke kulturní image. A to může být cokoliv, to vůbec nejsou jen prvky tradiční lidové kultury. Ve většině zemí o nominaci rozhoduje národní komise UNESCO, která je zpravidla nezávislý orgán, u nás národní komise UNESCO existuje, ale je to poradní orgán vlády, to znamená, že nemá samostatnou působnost – takže o těch nominacích ve výsledku rozhoduje ministerstvo kultury.

My přípravu nominace konzultujeme s řadou zástupců ochotnického divadelního hnutí – v sobotu máme schůzi během festivalu –, nicméně takový úzký tým, který pracuje na samotném textu nominace, tvoříme my dva, Saša Gregar, kterého určitě představovat nemusím, vaše kolegyně z NIPOSu Kateřina Klementová – ale také Michal Beneš, kterého leckdo znát nemusí. Představíte ho?

PhDr. Michal Beneš dlouho pracoval na Ministerstvu kultury jako vedoucí oddělení UNESCO – a především byl jedním iniciátorů oné úmluvy UNESCO ohledně nemateriálního dědictví, protože Česká republika s tím návrhem přišla. On je ten, který to vyjednal a zformuloval – takže je opravdu kapacita a na řadě úspěšných nominací se podílel.

Tak si držíme palce – pan ministr Baxa mi ostatně před týdnem v rozhovoru říkal, že nás podporuje.

Ano – to je podstatné, protože právě s podpisem ministra kultury se nominace odevzdává.

Michal Zahálka

D.R.E.D., Náchodsko-pražsko-kladsko

Totování

Kdy končí představení?

Vzhledem ke skandálům, jež způsobily obě reprízy, se celý Hronov po druhé repríze *Totoování* rozpustil do živě debatujících kroužků před Jiráskovým divadlem. A i když to možná není taková neobvyklost, mám docela zážitek z toho, že jsem viděla D.R.E.D.-performance v kukátku pro čtyři sta lidí.

D.R.E.D. rozvíjí kompozici na principu her se slovem a jazykem jako nástrojem. Chór těl na sebe vrství prvky asociativně, repetitivně, nelogicky. Násilí je latentně přítomné v různých podobách – držení se vzájemně za vlasy, obraz ptáka požírajícího kočičí hlavu, svázání rukou nahého člověka nad hlavou, vrčení – agresivita a invazivnost prostupuje celé jednání. V částečně hudebně komponované dramaturgii inspirované knihou Daniely Hodrové se tematizuje používání jazyka – totování je pojmenovávání. „Toto je řád. A ten je dobrý.“ Je vždycky to, co pojmenujeme jako dobré, opravdu dobré?

Performeré ukazují různé předměty korelující se slovy „dlažební kostka“ (různé varianty fyzické reality popsané částí nějakého jazykového kódu) a různé verze životních cest, po kterých kráčí a které si sami dláždí. Když se hovoří o dlažební kostce, nevíme, jestli je myšlena dlažební kostka nebo chléb, a je to jedno, protože dlažební kostku můžu někam hodit nebo ji někomu nalepit jako obřího slimáka na nahé tělo. Nemám pocit, že D.R.E.D. nutně potřebuje provokovat. Za násilím a nahotou jsem dnes viděla spíše touhu lehce exhibicionistických jedinců exponovat lidskou agresivitu a zneklidňovat – rozrušovat to, co se smí a co se obvykle dělá. Inscenace má bytostně událostní charakter, potřebuje aktivní diváctvo, pracuje s nepříjemnou materialitou a znejistěním publika.

Ke znejasňování hranic performance přispívá dostupné přidávání se lidí z publika (jedna z perfor-

merek se zapojí do dění na jevišti až ve třetině představení, jedna se dokonce připojí až na konci a na jeviště nevstoupí). S Gertrudou Steínovou se mě ptají: Kdy začíná představení? Když se v hledišti zhasne? Když si sednu? Když vejdu do divadla? Nebo je to už, když se začnu doma oblékat? A kdy končí? Když ustane potlesk, nebo když na jeviště vyleze matrikářka se starostkou Hronova nachystané na svatební obřad?

Vzhledem ke skandálům, jež způsobily obě reprízy, jsem se stejně jako ostatní po druhé repríze *Totoování* rozpustila do živě debatujících kroužků před Jiráskovým divadlem. Teď už si sama myslím zase bohužel něco jiného, ale moje nejoblíbenější verze byla ta, že oba skandály byly plánované. V této verzi bylo vzhledem k počtu dostupných párů ochotných absolvovat svatební obřad na jevišti potřeba vymyslet ještě jednu dostatečně šílenou věc, kterou lze zakončit představení a všechny pobouřit. Režisér Pumr hledá zaměstnance či zaměstnankyni divadla ochotného či ochotnou nikomu nic neprozradit, přičemž zbytek reakcí (vedení festivalu a ostatních diváků) je autentický. Se skandálem na konci každé reprízy se samozřejmě začíná až Jiráskovým Hronovem, aby si náhodou diváci navzájem všechno nevyzradili. V téhle verzi je totiž skvělé představovat si, jak asi vypadá seznam věcí, které je D.R.E.D. na konci dalších repríz s to *Totoování* udělat, aby šokoval tak moc, jako šokovala obě dnešní představení.

Johana Jurášová

Padla kostka na sále

Zkratka D.R.E.D., pod kterou včera dvakrát v Jiráskově divadle vystoupil původně náchodský, dnes už náchodsko-kladsko-pražský divadelní soubor, údajně znamená Dílna Různých Environmentálních Dopadů. Kdo však alespoň někdy s jejich tvorbou přišel do styku, ví, že stejně jako jejich projekty i toto může být hra s námi, diváky, a nejspíš toto může znamenat toto či ono. Soubor vznikl na náchodském Jiráskově gymnáziu, u jeho kolébky stál např. i režisér Petr Hašek. Od počátku (od konce devadesátých let minulého století) je jeho ústřední tvůrčí osobností Ondřej Pumr, který je také podepsán pod režii a scénografi pátečního *Totování*. *Totování* je ritualizovaná performance s otevřeným koncem. Je nyní vlastně úplně jedno, jestli se o nějakou její interpretaci pokusím, a bude-li správná či nikoliv. Přímo od tvůrců bychom se patrně nic oficiálního nedozvěděli a o tom, co napíšu, si budou myslet svoje. Není to přezíravost, ale vzrušující tvůrčí metodou a důsledným trváním na svém stylu a zachování tajemství. Jeden z aspektů této metody je i anotace zveřejněná ve festivalové brožurce a na webu JH, která otrocky popisuje dění na jevišti: „V první třetině představení jedna postava přinese množství předmětů [...] Jedna postava se ocitá pod světlem. [...] V průběhu třetin postavy zpívají dvě písně.“ A mezi tato polopatická tvrzení vkládá matoucí odbočky o činnosti jménem totování. Nemá tedy smysl tyto jevištní obrazy znovu popisovat, neboť jejich shrnutí je přesné a odpovídající. Jenže něco to všechno pochopitelně znamená. Jako klíčový moment svojí interpretace jsem si vybral dva okamžiky: první, ve kterém jeden z performerů svojí dlážděnou cestu zkonkretizuje tím, že vede do podsvětí, a druhý okamžik, v kterém se v podsvětí za sedmi branami ozve sbor

žab. Od Offenbacha až po Ovidia vše rovnou vypouštím a zamýšlím se nad *Totováním* jako nad attickou komedií: stejně jako Aristofanova drama je tato performance meta-divadelní (upozorňuje na jevištní umělost), metadramatická (pídí se po účelu divadla), vytváří svět s fantastickými pravidly a baví i poučuje publikum zároveň. To by se ale dalo naroubovat na ledacos. Navíc Dionýsos nevstupuje do podsvětí nahý, a když, tak proto, že je nahý pořád.

Antika není ta správná volba, musíme v historii ještě o něco hlouběji, tam, odkud nejspíš čerpal i starověké Řecko, do Mezopotámie. Existuje asyrský mýtus o bohyni Ištar, která do podsvětí sestupuje též, avšak kvapí tam svrhnout svoji sestru, tamní královnu. Žáby žádné, avšak sedm bran! Ištarin příběh je přepracováním mýtu sumerského o Inaně, Královně nebes, bohyni lásky, krásy, sexu, spravedlnosti a politiky. Jejimi atributy byl lev, sova a holub. Tak že by to nekvákaly žáby, ale houkaly sovy a vrkaly holubi?

Je to nejspíš první mytologická (zaznamenaná) zmínka o cestě, stará nejméně čtyři tisíce let. Inanna do záhrobí vstupuje z pozitivních pohnutek, svoji sestru chce navštívit na pohřbu jejího manžela, ale ví, že dostat se zpět je nemožné. Nechá si to tedy přede domluvit u jiných bohů. Sumerské záhrobí je členěný prostor, který oddělují brány. Inanna do něj vstoupí a nechá se vést správcem první brány. V každé bráně jí je odňat jeden z božských atributů, až je zcela nahá. Pak zestárne, zemře a její mrtvola je zavěšena na hák. Jeden z bohů, s nímž si to přede domluvil, ji však pomocí chleba života a živé vody oživí, ona se probere a opustí záhrobí. Jako náhradu tam zanechá pastýře. (Legenda se v tomto okamžiku ještě dále komplikuje, což nakonec vyústí ve vznik ročních období, ale to si již každý může

dočíst v *Sumerské knize mrtoých*, případně *Eposu o Gilgamešovi*.)

Tato ústřední část performance je obložena z obou stran: předznamenáním, v kterém se pomocí hry s divadelním znakem dozvíme, že půjde o osobní cestu každého z účastníků performance. Jednotlivé předměty v této části prezentované jako by odkazovaly na sumerský pra-pojem ME, jakési omniprezentní posvátno, základní kostku božské moci. Jeden z pojmů s ME spjatý je právě vstup a výstup z podsvětí. Jevištní legenda je pak z druhé strany uzavřena kodou, kdy se na svoji osobní cestu mimo jeviště všichni (přeneseně i včetně nás) vydají. Toto je jejich cesta a je stejně odvážná jako byla ta Inannina práce. Stejně jako každá naše cesta, i když zrovna nemusí vést na švagrův pohřeb.

[tlustá černá čára]

Z profesionálních důvodů jsem se nechtěl nijak hlouběji vyjadřovat k tomu, čím byla performance ukončena na první repríze, ale vzhledem k tomu, že ani druhá repríza nebyla na svém konci ušetřena jisté výstřednosti, musím. Nepředpokládám totiž, že by někteří diváci viděli reprízy obě: zatímco první představení se doslova rozpadlo po padesáti minutách poté, co jednu z hereček uhodil technik Jiráskova divadla do obličeje s odůvodněním, že nemá v botách šlapat po sedačkách, druhá byla zakončena zcela reálnou svatbou člena souboru. Obě tyto události samozřejmě vzbudily rozruch a otázky, zda mohou být tyto situace domluvenou součástí performance. V případě té uštědřené facky navíc zůstala po představení velmi nepříjemná pachut' a pocit rozčarování. Na rozdíl od slz a dojetí, které v sále propukly, když si novomanželé řekli své ano.

Ivo Kristián Kubák

Příliš hluboký výstřih

Tento krátký komentář vznikl zhruba tři hodiny po skončení první reprízy inscenace *Totování* a podnítily mě k němu reakce na incident, který se udál v závěru a jemuž se podrobněji nebudu věnovat. V tomto čase jsem opakovaně zaslechla úvahy o tom, zda tvůrci svým jednáním v rámci uměleckého tvaru tuto násilnou reakci náhodou nevyprovokovali, zda s ní neměli počítat, a dokonce zda z této situace náhodou netěží a pozornost si neužívají. Chtěla bych autory podobných komentářů vyzvat k zamýšlení nad tím, jestli se náhodou jejich myšlenky nebezpečně nepodobají úvahám, zda ta sukně přeci jenom nebyla příliš krátká a výstřih příliš hluboký. Debata o hranicích umělecké svobody je jistě možná, ale neměli bychom dopustit, abychom (například z unáhlenosti) začali relativizovat nepřipustné násilí.

Jana B. Hnílčková

5

sobota 5. 8. 2023

Ochotnický spolek ŽUMPA, Nučice

Sex

Při první zkoušce jsme se domluvili na premiéře

Inscenace *Sex* v produkci Ochotnického spolku Žumpa z Nučic zaplnila dvakrát hronovskou Sokolovnu do posledního místa. Po poslední replice někteří diváci odešli, jiní se spolu s herci pustili do polévky, která voněla téměř celé představení, a já poprosil režiséra Jaroslava Kodeše o krátký rozhovor o inscenaci.

Proč jste si vybrali právě Kohoutovu hru?
Je stále aktuální?

Prvním impulsem byla skutečnost, že ji přinesla dramaturgyně. Někaký vztah he hře tedy měla právě ona. Když mi text dala přečíst, jednoznačně jsem zjistil, že je aktuální. Především v tom, že se stále jenom žvaní a žvaní. Nikdo nedělá žádné činy. Například téma důchodová reforma omíláme již tolik let a stále se do ní nikdo nepustil. Není to vlastně i o tom? Udělat konečně nějaký čin se odhodlá málokdo. Ve hře její aktéři celou dobu jen žvaní a nic nedokážou.

Je to rys české povahy?

Je to český rys. Rozhodně. Hra je tím aktuální pořád. Pavel Kohout to sice tehdy napsal na svou dobu, ale lidská povaha v Čechách se od té doby příliš nezměnila.

Zvláštní je, že se na inscenaci podílí hned několik divadelních souborů. Jak k tomu došlo?

Věděl jsem, že v Rádobydivadle Klapý nedám dohromady šest chlapů, u Máje také ne a ani u Nučické Žumpy. Loni jsme si během festivalu povídali na Volyni a já jsem nadhodil, že mám připravený docela fajnový kousek. Jestli by do toho nechtěli jít. Postupně jsem oslovil celou šestici a oni mi na to kývli.

Jak jste se scházeli? V Nučicích?

Produkčně to vzala pod sebe Žumpa. Dost často se setkávám s tím, že lidé chtějí hrát divadlo, ale nechtějí tomu nic obětovat. To u inscenace *Sex* nenastalo. Na první zkoušce jsme se domluvili na všech zkouškách až do premiéry. Na každou zkoušku si protagonisti připravili určité penzum textu a uměli jej.

Šest dizošů s cibulkou

Sehnat dnes šestici tak nějak věkově podobných herců ve středním věku (což z divadelního hlediska zahrnuje dle mého soudu vlastně všechny, kteří nevypadají jako teenager) je docela umění. Najít pro ně drama o šesti mužských postavách už se pak může zdát rozhodně jako problém menší. Jenže najít českou hru žijícího autora, která ještě nikdy neměla plnohodnotné jevištní uvedení, a dát dohromady onu šestici středáků dohromady v takové souhře, že člověka ani nenapadne, že jsou téměř každý z jiného souboru, tak to už je skutečně dramaturgicko-režijní majstrštyk. A ten se právě podařil dramaturgyni Petře Richter Kohoutové s režisérem Jaroslavem Kodešem při realizaci inscenace hry Pavla Kohouta *Sex*.

Příběh šesti disidentů partyzánsky zakopaných v zemižance v pražské Stromovce plánujících teroristický útok na vlakovou soupravu nad hrncem podivné gurmánské speciality jménem furniklovice je autorem žánrově zařazen jako dramolet(a) a byl napsán v létě 1976, půl roku předtím, než reálné předobrazy postav (Havla, Kohouta, Klímy, Vaculíka, Klimenta a Kosíka) společně založily Chartu 77. Stylově by se dala zařadit mezi hry, které nazýváme termínem vaňkovky, a autor ji koncipoval jako poctu svým tehdejšími kamarádům (z kterých je mimo něj naživu již jen o tři roky mladší Ivan Klíma). Tyto okolnosti jsou pro čtení Kodešovy inscenace svým způsobem nepodstatné, neboť má vlastně dvojí možné publikum: těch pár poučených chytrolínů, kteří se baví vzájemnými narážkami postav na reálný život a zážitky z disentu, a pak úplně všechny, kteří jednoduše sledují partu nesnesitelných nemotorných intelektuálů, kteří se nejsou schopni dohrabat k žádnému po-

řádnému činu a místo toho jen zbaběle klábosí a opíjejí se.

Děj se ze stísněného prostoru zemljanky nikam nepřesune (to nebývá v rámci jednoaktovek ani běžné), pouze do ní postavy postupně přibývají a atmosféra tak houstne nejen dýmem ze Sašových doutníčků a vůní Vaškovy smažené cibulky, ale i neustálým osočováním se navzájem. Tuhle houstnoucí atmosféru se hercům podařilo vytvořit s neuvěřitelnou lehkostí a přesností. Každý jeden z týmu ví, kdy má udělat tu správnou pauzu, vrhnout nenávisťný pohled nebo popíchnout jiného tou správně zacílenou replikou. Jsou také věrně charakterizováni vnějškově, kostýmem (ve výpravě Gabriely Pojerové), ale i osobitým hereckým projevem, kterým se (díky bohu!) nesnaží reálné osobnosti, jež představují, napodobovat. Výměna názorů je navíc napínavá a vzhledem k tomu, že hru nejspíš málokdo četl (vyšla knižně již několikrát), dokáží herci udržet diváckou pozornost i přes svoji úpornou snahu diverzní akci donekonečna spikleckým okecáváním odkládat.

A k tomu všemu to ještě není jenom bezuzdná sranda. Režisér se sice nesnaží o nějakou aktualizaci, ostatně to není v kontextu této hry ani možné, ale nechává velmi dobře (a tím myslím mrazivě) vynít okolnosti vnějšího – totalitního – světa, který partičku utlačuje. A příběh bandy kluků v bunkru, kteří kují pikle proti nepřítelům, je přece platný a zábavný všude a v každé době.

Ivo Kristián Kubák

6

Kolik spisovatelů je potřeba, aby vykopali zemljanku?

Sex. Jeden, aby u toho mohl psát a nenechat se kopáním rušit, jeden, aby mohl vařit, jeden, aby mohl ujídat a u toho neustále frňat, jeden, aby dopil víno, jeden, aby na sebe nechal čekat, a konečně jeden, aby ji vykopal a pak o tom napsal. A přidělil tomu název vzbuzující spoustu otrpavého žertování. Jenomže za bulvárně znějícím titulem je vtipná a chytrá hra, již Pavel Kohout vybudoval na základě mystifikačního pohrávání s minulostí s pěti dalšími přáteli disidenty. Bylo jich sechš.

Ve skutečném undergroundu zemljanky v pražské Stromovce se setkává jakási revoluční buňka při příležitosti plánování atentátu – jejím cílem je vyhodit do vzduchu vlak a konečně tak radikálně zahájit odpor, „něco udělat“. Jenomže jim to moc nejde a brání jim v tom zejména přebujelá intelektuální kapacita, skrze kterou se ne a ne dostat k tomu vlaku. Chaotický přístup k partyzánskému podniku je ztělesněn stísněným prostorem zemljanky zabordeleným pivními basami a knihami a hlavně plným intenzivní vůně smažené cibule sloužící jako základ na amádovou furniklovici (pokud jste stejně jako já dostali během představení chuť na nějakou bizarní havlovskou dobrotu,

doporučuju vám obrátit se po návratu z festivalu ke kuchařce *Kančí na daňčím*, v níž naleznete recepty třeba na *lukašenkův hněd* nebo *to bílý v tom žlutým*.)

Že se celá tahle partyzánská akce odehrává v sedmdesátých letech, lze vyčíst z výborných kostýmů, které kromě pečlivé dobové věrnosti odkazují také k jakémusi osobnímu stylu zobrazených disidentů, případně naznačují cosi z jejich skutečných životů (například ze Spojených států se navrátilší Ivan Klíma dřepí v zemljance oblečen do univerzitní mikiny Harvardu). Identita konkrétních osob se odhaluje v narážkách pro začátečníky i pokročilé, ale nikdy není zcela explicitně pojmenována, takže pro některé diváky je *Sex* také intelektuálním rébusem.

Stěžejní je pro inscenaci obsazení, představitelé jednotlivých intelektuálů jsou svérázné typy, které si režisér Jaroslav Kodeš pro *Sex* vybral z několika různých souborů. V amatérském divadle se současný trend rušení souborů a vybírání herců do projektů očekávat spíše nedá, nicméně se včera opět ukázalo, že tento přístup přináší ovoce.

Kateřina Prášilová

Domluvili jste se na další spolupráci?

Zatím ne. Ale občas se na to, spíše podprahově, naráží.

Zaujala mě scéna. Na její stabilitě se značnou měrou podílejí knihy...

Je to částečně kolektivní nápad, ale scénografkou byla Gabriela Pojarová. Spolupracuji s ní již několik let na více inscenacích. Je s ní úžasná spolupráce. Řekli jsme si, jak by scéna měla vypadat, knížky a štafle byly hned v prvním nápadu, a ona už všechno ostatní dotvořila.

Jak je tato hra přijímána diváky? Přeci jenom ne všichni znají historické reálie a postavy, o kterých se hraje.

Řekl bych, že víceméně pozitivně. Starší generace, která zná disidenty, si to samozřejmě užívá víc. No, a ta mladá, která moc netuší a možná zná jen Havla, řeší žvanění a nicnedělání postav. I tito diváci tedy hru většinou přijmou. Je jasné, že každé publikum je jiné. Dnes bylo například trochu vlnější a ve Volyni reagovali hned od začátku. Někdy lidé zůstanou sedět a povídají si. Ve Slaném jsme například hráli v hospodě. Tam zůstalo sedět celé hlediště. Byli tam diváci, kteří znali hodně z literární a disidentské historie. Byly jim jasné narážky na Gotta, Formana i Landovského. Prostě věděli.

Ze šestice, o které hrajete, ještě někdo žije?

Setkali jsme se se zbylými dvěma disidenty, kteří ještě žijí. S Kohoutem dvakrát, s Klímou jednou. Vypadá to tak, že se 14. září sejdeme v Praze na Dobešce, kde by mělo být představení právě pro ně. Pan Klíma bude slavit třiděvadesát let a my mu představení zahrajeme k narozeninám.

Honza Šoácha

7

sobota 5. 8. 2023

DS Klas, Klášterec nad Ohří *Saturnin*

Jsem vlastně takový náhradník

S Václavem Poldou o Saturninovi

Proč zrovna Saturnin?

Takhle komedie byla plánovaná k 50. výročí souboru a při téhle příležitosti měl režisovat někdo úplně jiný. Byl to vlastně nějaký kompromis mezi tím, co chtěl soubor, co chtěl ten člověk, a nakonec to spadlo na mě. Já vůbec nedělám komedie, pro mě je to takové na hraně, ale ještě je to přijatelné... Takže vlastně funguju jako náhradník.

Udělal jste si ovšem vlastní dramaturgii.

Já si vždycky dělám vlastní dramaturgie, tak i tentokrát.

Jistě jste už nejednou dostal otázku, proč tam není slavný monolog doktora Vlacha o koblích.

No, právě proto, že to všichni očekávají.

Ve většině dramaturgií je Saturnin dominantní, v té vaší se mi zdá, že všechny postavy jsou na stejné úrovni. Každá má svou „hvězdnou“ chvíli.

My jsme chtěli, aby to bylo spíš o tom, jak si ti lidi hrajou, jak blbnou. Jak říká doktor Vlach na začátku, že je ostudné, když člověk zapadne do nějakého stereotypu a lituje dne, kdy si neužije, nepobaví se. Takže hlavní ambicí bylo, aby to bylo hravé a herci i diváci si to užili.

Máte tam přidanou postavu, kterou jsem si nazvala „klaunem“.

To je trochu z nouze ctnost. Bylo tam potřeba několika postav navíc, a nechtěl jsem tam kvůli dvěma větám tahat další a další lidi. Tak myslím, že to ten Honzík Škach docela zvládá.

Jana Soprová

PS.: Viděli jsme původní představitelku slečny Barbory (Majda Španělová), která byla na počátku alternována kvůli těhotenství a později se do představení vrátila. Nyní je opět těhotná, takže jsme patrně viděli její poslední představení. Soubor bude zkoušet s novou Barborou, protože o inscenaci je velký zájem.

Předloha dobrá, divadlo ještě lepší

Zdeněk Jirotka napíše v roce 1942 humoristický román, který si čtenáři dříve či později zamilují. O dvaapadesát let později natočí režisér Jiří Věřčák onen slavný film s Havelkou (Oulický), Viznerem (Saturnin) a dalšími. Zájem roste a další adaptace i dramaturgie jsou k nalezení kdekoli touto cestou. Titul logicky atakuje i povinnou maturitní četbu, aby to neminul fakticky nikdo. Saturnin se stává archetypem jakéhosi českého (fiktivního) „slouhovství“, a nejen tím. Předobraz má navíc ještě trochu někde jinde, že. Nicméně, tomu všemu rozumím. Ať už díky nezpochybnitelným literárním kvalitám, z pohledu dobového kontextu nebo zcela obyčejně: ze sympatičnosti nepředvídatelného a vychytrale inteligentního sluhy nebo z čiré empatičnosti ke všem těm roztomilým postavičkám. Zmiňuji to proto, abych i přes pochopení celé té „geniality“ přiznal, že já toho *Saturnina* moc nemusím.

Saturnin může být dílo vynalézavé a veskrze humorné, ale i to má své limity. Dříve či později by se mohlo (ale pro mnohé nemuselo!) začít snadno vyčerpávat. Inscenační stopáž 130 minut (s přestávkou) je také solidní výzva. A nutno přiznat, že tohle napsal člověk, kterému dlouhá divadla nevaří. Když jsem si pokládal otázku, proč jsem měl pocit, že klášterecská inscenace začala ve druhé polovině (pro mě výrazně zhruba od onemocnění dědečka) vyklusávat, dostal jsem se zpátky k předloze. Nevyklusává ale pouze předloha, vyklusává také festival a moje pozornost. Druhým aspektem vedle postupného vyčerpávání předlohy, festivalu i recenzenta může být také vyčerpání scénických prostředků, nebo lépe: možností. Dotsud jsme dostávali hrst hravých nápadů, svižně komentovaných situací, rozehrávání všech vztahů i bojů o záchranu života, a nyní je potřeba ten konec nějak dořít. A je to potřeba, jinak by nevyšla přiběhová ani inscenační tečka. Ale pojďme na to trochu od lesa, jak se tak říká v příslovích – teta Kateřina by jistě měla radost.

Inscenaci jsem viděl už na Divadelním Pikniku Volyně a znovu musím smeknout před dramaturgií

a co víc, výtečnou dramaturgií režiséra Václava Poldy. Dílo (pro mě samého) vskutku méně pou-
tává činí Poldu výrazně atraktivním a dělá to navíc na jevišti, kde jsou věci mnohem složitější. Režie je místy až abnormálně precizní a promyšlená v rámci žánru, komického i divadelního nadhledu, hereckého vedení. Vkusně a střídavě. Všichni znají své úlohy, orientují se, roztomile si pohrávají. Často s drobkou improvizací sobě vlastní. V „civilně dynamické“ (pokud něco takového existuje, v mé hlavě rozhodně) souhře fungují postavy vlastně v kterékoliv kombinaci. Ansámblové herectví v plné polní. Typově (i prototypově) skvěle obsazení herci v rámci hereckého stylu přirozeně pointují, pracují s pauzou, stávají se mile i divně sympatickými a v neposlední řadě: vynikají v líbezných divadelnostech jakými jsou scény: tenis, auto a bouřka. Vše má funkci, nic nezůstává nevyužito a nic není nahodilé.

Mohli bychom se jistě bavit o drobnokresbách a dílčích motivických linkách, které by mohly být důraznější, ale i to může být dáno případným deficitem z předlohy. Vše je navíc jednoduché, přímé a čitelné – v dobrém slova smyslu, takže hlubší ponor není potřeba. Dříve jsem zmiňoval závěrečný výklus, který do finále dorazí ve smířlivém sentimentu až patosu kolem toho, jak to dopadne s dědečkem. Rozmilé a přesladké rozhršení je navíc fokusováno ubývajícím světlem a podezření na možný kýč spíše umocňuje. Sic! Balancuje se na tenké hraně a i přes tento náznak výtky nutno říct, že se mě přeci jen ten závěr dotýká. Trošičku.

V dnešním kontextu se slova jako *odpočinkovka* nebo *milá zábava*, nedejbože *hezký poctivý divadlo* vnímají spíše negativně. Ale klášterecský *Saturnin* je (kladně psáno!) odpočinkový, milý, hezký a vopravdicky poctivé divadlo.

Vše mu sluší. Ví totiž přesně, o co mu jde. A co víc: tenhle *Saturnin* je divadelní – a to mě baví.

Lukáš Křížek

8

93. Jiráskův Hronov

Není to trochu seriál?

V *Saturninovi* není žádná přidaná hodnota a nutno říct, že v něm ani být nemá. Ambice DS Klas byla podle všeho spíš poměřit síly s ostatními, kteří se pouští do takové bohulibé činnosti, jako je inscenování notoricky známé knižní předlohy a neméně známého filmového zpracování. K tomu bylo potřeba způsobit, aby se z knihy stal text sestávající z replik, ideálně takové délky, aby při inscenování nepřesáhl únosnou dobu. V programu se děkuje agentuře Dilia a autor dramaturgie uveden není, což ukazuje na Jirotku. Na webových stránkách souboru ale nacházím v této úloze režiséra inscenace Václava Poldu.

Film Jiřího Věřčáka nemám v paměti úplně přesně, ale inscenace DS Klas se mu podle všeho v některých pasážích podobá, nejde ale do absurdního vytěžení základních rysů postav – například Jiří není tak neschopný, aby se za ním při pouhém průchodu hroutilo lešení, a Saturnin není tak dokonalý sportovec, aby každé ráno vyskakoval z postele přes vis na obručích. Postavy jsou jednorozměrné, nikam se nevývívají (koneckonců jako v předloze). Redukovány na jednu vlastnost – ve všech případech výborně zhranou, vypíchnu zejména představitele Jiřího a ženskou část souboru – nemají velký potenciál a brzo se vyčerpají. Konkrétně

postava doktora Vlacha ale v podstatě splývá s postavou dědečka a jeho funkce je vlastně dotvářet ansámbl rodiny a dobrých známých na prázdninách. Jejich dlouhodobá motivace je nejasná nebo slabá – Kateřina celou dobu zkrátka čeká na dědečkovu smrt, Milouš musí chodit všude s ní a Jiří touží po lásce slečny Barbory. Taková konstelace nápadně připomíná československé společné trávení času u někoho na panství, kde se průběžně můžeme bavit legrací, kterou dělá Saturnin. Zápletky (boj o lásku slečny Barbory, ukradené potraviny, závěť) jsou příliš krátké, jednoduché a předvídatelné na to, aby unesly celý příběh. I když jsou vtipy funkčně stavěné a Miroslavem Nyklíčkem skvěle zahrané, zůstávají spíše jednotlivostmi nespojenými v konzistentní celek. Hlavním rámcem děje je Saturninův příchod do života Jiřího a odchod z něj, takže i z dobrodružné výpravy za jídlem je podružná, epizodní zápleтка.

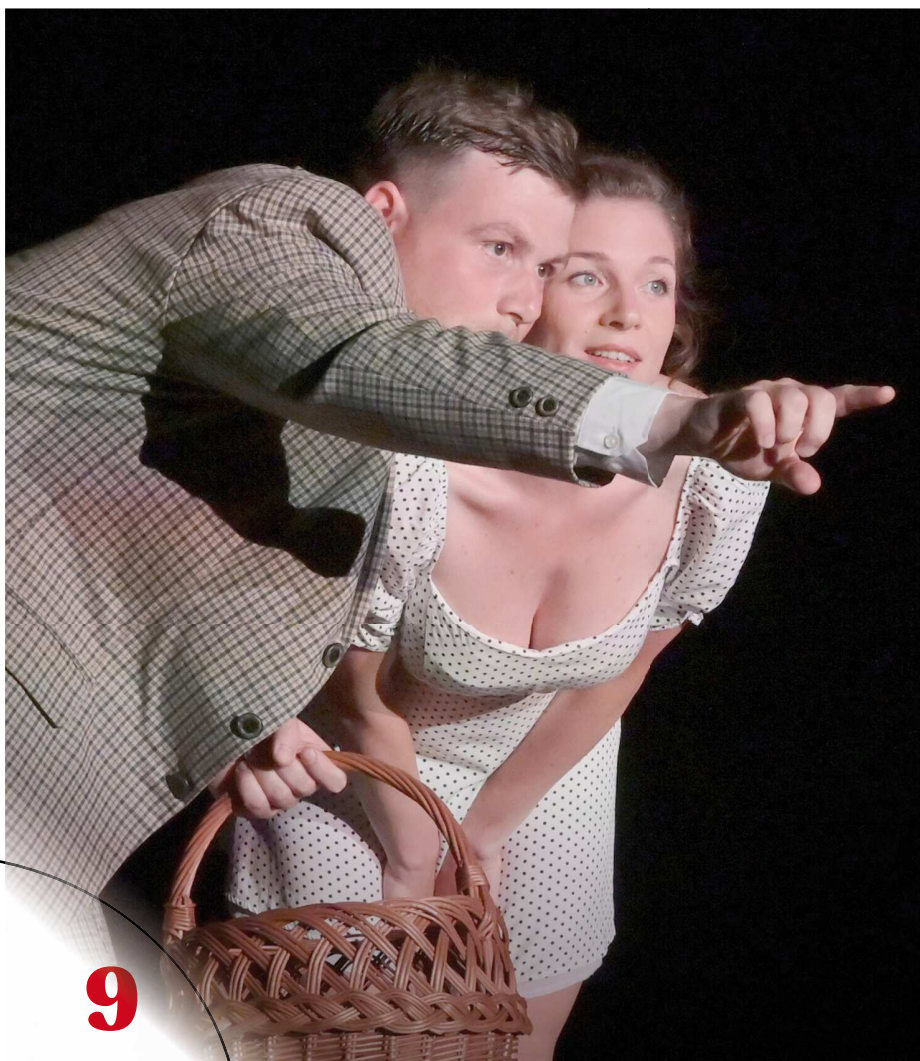
Koncept dramaturgie Václava Poldy by se dal pojmenovat jako historky ze života se Saturninem – od expozice nástupu Saturnina do Jiřího běžného života přes pobyt u dědečka, dobrodružnou výpravu po závěrečný návrat do každodennosti. Výsledek je příliš dlouhý. Na druhou stranu *Saturnin* Městských divadel pražských trvá dvě hodiny

a padesát minut a v Činohře brněnského Národního divadla dokonce tři hodiny, takže Václav Poldu je ve škrtech rozhodně neúspěšnější. (Poznámka na okraj: Filmové zpracování má ale jenom hodinu třicet devět, a to ještě tři minuty z toho tvoří úvodní a závěrečná znělka, to ale srovnávat nehodlám, jen pro zajímavost.)

Inscenátoři nepotřebují banálně popisovat a vystačí si s jednoduchou scénografií v podobě několika židlí a sloupků, zmenšení a zvětšení prostoru šikovně řeší světlem. V tomto prostředí vypadají přestavby ve tmě trochu legračně, možná právě proto, jak jsou kratičké, a kdo ví, jestli jsou vůbec potřeba. Herci v kostýmech stylizovaných do první poloviny dvacátého století jsou neskutečně disciplinovaní a v pečlivých mizanscénách se skvělými nápady přesně dodržují promyšlené rozestavení. Jediná škoda je, že v momentech, kdy nemají žádnou akci, přepínají do pasivního, nezúčastněného rozpoložení.

Vzhledem k délce a epizodickému charakteru inscenace si dovedu představit, že by se hrála jako desetidílný saturninovský seriál na pokračování – jeden díl na Hronově dvakrát denně a publikum by se každý den mohlo zastavit v Sálu Josefa Čapka na dvanáct minut jako na večerníček.

Johana Jurášová

Owen Corey: Jsem duší klaun

Americký herec Owen Corey přijel na pozvání AITA/IATA se sólovou verzí Shakespeara Richarda II. Po představení jsme si povídali nejen o téhle inscenaci, ale také o jeho práci především ve Filadelfii, kde žije a pracuje. Funguje v rámci toho, čemu říkáme „nezávislé divadlo“, propojuje práci hereckou a edukativní v rámci rozmanitých organizací a divadel.

Na Jiráskův Hronov jste přivezl osobitou verzi Richarda II. Jak přišla myšlenka udělat to právě takto?

Stalo se to během covidu, kdy všechna divadla byly zavřená a Matthew s Essie, což jsou režisér a tvůrkyně loutek, mi řekli: Co takhle udělat *Richarda II.* jako sólovou show? Mohlo by to být skvělé a máme dost času na přípravu, tak se do toho pustíme. Souhlasíš?! Já jsem kývnul, a tak jsme to začali stavět jako zoom show pro kameru, prostě taková reportáž z vězení.

A streamovali jste to?

Ano. A byl to způsob, jak se napojit na různé mezinárodní festivaly. Prostřednictvím streamu bylo možné se dostat vlastně kamkoliv. Tak jsme se přihlašovali na různé platformy, a tak se o nás dozvěděli v Chebu, kam nás pozvali na festival jednoho herce. To nás motivovalo a předělali jsme to na one-man show, přidali jsme spoustu věcí, aby se to mohlo odehrát v prostoru, kde bude přítomno obecenstvo. Tím se úplně změnil život té inscenace – a vlastně i můj.

Je to představení, kde si vystačíte s prázdnou scénou a vlastním tělem, což je logisticky výhodné

Ano, a ještě kouskem dřevěného uhlí...

Takže si vlastně nosíte všechny postavy na vlastním těle...

Začali jsme nápadem, že pro vytvoření postav vyu-

žiju vlastní tělo a umístěním loutek osvětlíme jednotlivé charaktery postav. Využili jsme poznatků, které jsme získali s kamerou, s tím, že kamera je schopna zachytit detaily. Potřebujete nějaký menší, sevěřenější tvar. A tělové loutky se zdály tím nejvhodnějším prostředkem. Dávalo smysl, že se jedná o člověka, který je uvězněn ve vězeňské cele, a skrze to, jak vypráví příběh a vytváří si loutky, nachází spojení s okolním světem. A v tom smyslu je i uvěřitelné, že člověk může mít ve vězení kousek dřevěného uhlí.

Ted' prozradte něco o sobě. Máte nějaké rodinné zázemí, pokud jde o divadlo?

Jsem jediný herec v rodině. Moji rodiče milovali divadlo a od malička mě hodně brali na představení. Odtud pramení moje láska k divadlu i přání se mu aktivně věnovat. Začínal jsem jako teenager, pak jsem se od toho chvíli vzdálil a zase se k divadlu vrátil. Stalo se pro mě koníčkem i povoláním. Býval jsem ve škole sice dobrý student, ale škola mě pekelně nebavila, takže jsem to flákal. Teprve, když jsem našel herectví, tak jsem zjistil, že to fakt chci dělat a být v tom dobrý...

Studoval jste nějakou odbornou divadelní školu?

Chodil jsem na čtyřletý divadelní program na Fairfield University v Connecticutu. Byl to široký program zaměřený na divadlo, kromě režie a scénografie tam bylo herectví, a to jsme si vybral.

Během své kariéry už jste spolupracoval s mnoha divadly. Často se jako tituly objevují Shakespeareovy hry. Budu se tedy ptát postupně. Co je Philadelphia Young Playwrights?

To je organizace, kde se potkává hraní a učení. Členové chodí do škol a pomáhají studentským spolkům dávat dohromady projekty, fungují jako

takoví poradci a trochu i manažeři, radí jim, které herce si mají angažovat ad.

Commonwealth Classic Theatre Company?

To je divadlo, s nímž jsme hráli na různých místech po Filadelfii, dělal jsem s nimi *Něco za něco*. Celé se to odehrávalo na nákladáčku, který jsme vždycky zaparkovali někde v parku a tam hráli. Strávil jsem s nimi jedno léto.

The Hedgerow Theatre?

To je jeden z nejstarších, dosud fungujících amerických divadelních spolků. Letos je to sto let od jeho založení. Byl jsem tam dva roky jako herec v rezidenci, ale i poté, co jsem od nich odešel, tak se tam vracím. Zkrátka zůstáváme ve spojení, zrovna nedávno jsem tam režíroval *Romea a Julii* s třinácti– až čtrnáctiletými dětmi.

Jste také spojen s improvizací skupinou. Je profesionální nebo amatérská?

Je to takový mix. Je to skupina, která hlavně dříve připravovala jakési animační projekty pro firmy, dělali to profesionálové, ale občas i amatéři.

Hrajete v divadelních budovách, ale i v netradičních prostorách. Zaujala mě zmínka o imerzivním divadle. Má na mysli hlavně imerzivní divadlo souboru Cirque de Nuit.

To je filadelfský spolek, s kterým jsem spolupracoval dost dávno, někdy v roce 2001, shodou okolností zase na Shakespeara. Bylo to zpracování *Snu noci svatojánské*, představení, kterým mohl divák procházet, protože se odehrávalo všude kolem něj. Mohl si zvolit, jestli bude přebíhat od jedné skupiny k druhé, nebo bude po celou dobu sledovat příběh jedné dvojice.

To jsou ovšem spíše starší věci, co děláte nyní?

Živím se jako herec na volné noze ve Filadelfii, spolupracuji na různých kursech a taky se jich účastním. A doufám, že získám víc práce. A samozřejmě taky jezdím s inscenací *The Little World*. Před Hronovem jsme byli ve Francii a chystáme se i do dalších evropských měst.

Hodně se zabýváte Shakespearem. A tak mi to nedá, abych se nezeptala. Existovala podle vás osoba jménem Shakespeare, nebo ne?

Podle mě ano, vždyť je doložena jeho mnohočetná spolupráce s Globem. I když možná měl více spolupracovníků a nepsal jen sám, věřím tomu, že existoval.

Máte raději komedie, nebo tragédie?

Komedie. Jsem duší klaun.

Jana Soprová

Samota krále Richarda II.

Zlobíme se na covid, že mnohým divadlům zkomplikoval plány a v celé nahotě ukázal, jak je divadlo efemérní záležitostí. Nikdo si nedokázal představit, že může nastat lockdown a zavření divadel a bude třeba přemýšlet, co dál. Ale tato extrémní situace přinesla i něco nového, totiž novou inspiraci pro divadelníky. Jak jsem se přesvědčila, nejen u nás, ale i jinde ve světě (věnovali jsme se důkladnému průzkumu možností a realizací v Divadelních novinách po celou covidovou éru) to povzbudilo realizaci nejrozumnějších projektů a hledání nových forem. Tou nejjednodušší se stalo vytváření sólových inscenací o obsazení maximálně 2–3 lidmi. To se ostatně stalo i v případě amerického herce Owena Coreyho.

Právě díky covidu přišel nápad na inscenaci, kde jako zprávu z vězení herec převypráví a přehraje celého Shakespearova *Richarda II.* Na jeho produkci, která mu mimochodem přinesla dost šancí na hostování nejen doma, ale i v zahraničí, ovšem není tím nejzajímavějším příběh sám, ale vytěžení tématu samoty a toho, jak s ní dokáže člověk zacházet, a pak především samotné, velmi ekonomické provedení. Protože herec opravdu nepotřebuje více než prázdnou scénu, kus dřevěného uhlí a své ohebné tělo. Na to si v průběhu vyprávění kreslí tváře jednotlivých postav, s kterými pak manipuluje a za které hovoří změněnými hlasy. Osobně jsem ocenila dovednost, s níž bleskově nakreslil stylizované obličeje, kteří pak jako kouzlem oživali. Vrcholem byla královna, na kterou se už nedostalo na ruku, a kterou tedy zastupovalo chodidlo jedné nohy.

V tomto případě se podařilo herci ukázat dobrou fyzickou zdatnost, když i s touto „loutkou“ dokázal manipulovat bez problémů. Smolné bylo, že herec odehrál celé představení na podlaze pod jevištěm, což dosti handicapovalo především diváky, kteří seděli ve vzdálenějších řadách bez elevace. Do jisté míry bylo znát, že inscenace byla původně koncipována pro filmový záznam (počítalo se se zabíráním detailů rukou i obličejů), takže by takový problém odpadl. Nicméně určitě bylo dobré, že se po delší době objevil zahraniční host ze vzdálenější destinace nežli Slovensko. V jistém smyslu může být takovéto pojetí pro české divadelníky výzvou, a nemusí to být jen nouzové řešení.

Jana Soprová

Vítání souborů

11

sobota 5. 8. 2023

Důležité je soustředit se jeden na druhého

Putovala jsem s frekventanty semináře Improvizace od náměstí až do jejich třídy a byla svědkem jejich velmi intenzivních, mnohdy kontaktních cvičení. Když jsem pak přišla na rozhovor s Nikolou Orozovičem, právě probíhala v semináři reflexe toho, co jim nové poznatky z tréninku přinesly. Při rozhovoru jsme pak kromě improvizace zavzpomínali na časy, kdy tu vystupoval se souborem Tate Yumni.

Vyslechla jsem pár postřehů seminaristů, co je pro ně při tréninku nejobtížnější. Vy máte dost velkou zkušenost s tímto typem workshopů. Opakují se ty postřehy?

My tuhle reflexi děláme na konci každého tréninku, protože každý den je zaměřený na nějakou konkrétní věc. A ty reflexe dávají lidem možnost zjistit, s čím se potýkají ostatní. Zároveň si tak prodou celý trénink, uvědomí si, co ten den dělali. Samozřejmě se ty věci opakují. Trénink je vedený za určitým účelem a lidi zjišťují, že jednoduchost je nejpůsobivější, ale taky nejtěžší. Snažím se je dovést k tomu, že je důležité, aby se soustředili, poslouchali navzájem a pomáhali si. Ať si to nekomplikují, nevymýšlejí, pak z toho může vzejít něco zajímavějšího.

Je to takové otevření dveří spontaneitě? Je důležité nebát se?

Nebát se, a zároveň pomáhat těm druhým. Když mi někdo nabídne situaci, že jsem v parku, přijmu ji, budu v parku a nebudu vymýšlet, že jedu místo toho na školní výlet. Znamená to nedělat si navzájem naschvály, naopak se na sebe napojit. Základní princip improvizace je ANO A... Je to o tom, že přijímám a rozvíjím to, co začal ten druhý člověk.

Zmínili jste, že každý den máte nějaké tematické zaměření. Můžete říct příklady?

První seminář se týkal seznámení, naučili jsme se během první hodinky a půl všechna jména a doteď si je pamatujeme. Na začátku je to hlavně o soustředění a pozornosti, což je podmínka každého tréninku. Pak jsou tam asociace, kreativita – prostě nechat mozek volně pracovat, nepřemýšlet nad tím a pouštět asociace tak, jak vám přicházejí. Důležité je poslouchat, co ten druhý říká, a pak následuje to ANO A... To znamená, že něco přijmu a vytvářím to, rozpracovávám. Dále se věnujeme práci s prostředím, s imaginární rekvizitou, se situací, a tak dále.

Dneska při praktickém tréninku jste jednotlivce upozorňoval, aby si všímali detailů. Asi nejčastější chybou z pohledu pozorovatele bývá, že se ten člověk soustředí na základní situaci, ale nevnímá detaily kolem, které to celé dělají autentičtější.

Rozhodně. Protože se může stát, že vám unikne

nějaká podstatná věc, kterou vám chce ten druhý předat. To je právě o poslouchání. Dost často se to děje ve chvíli, kdy si myslíte, že víte, co ten člověk dělá, už si vymýšlíte, jak na to budete reagovat, a přestanete si všimnout detailů. Takže vám třeba unikne, že už to dodělal. A najednou jste úplně jinde, rekvizita je jinde... V podstatě hlavní problém spočívá v tom, že divák dost často vidí právě ty drobnosti... Jinými slovy: i v životě je fajn vědět, jestli už ten člověk dovařil vodu, nebo ještě ne, a reagovat podle toho.

Vy jste začínal s improvizací v době, kdy ještě nebyly k dispozici žádné příručky – dnes už je třeba přeložena kniha Keitha Johnstona IMPRO, kde jsou popsány nějaké základy. Vzpomenete si, jak jste se začal věnovat improvizaci a kdo vás inspiroval?

Já začal dělat improvizaci proto, že mi to přišlo zábavné a chtěl jsem hrát. Nadchlo mě, když jsem viděl improvizací zápas, začal jsem chodit na tréninky, abych taky mohl hrát. Jelikož se nám střídali trenéři, poznal jsem různé přístupy k improvizaci. Pak jsem začal chodit na další, a nakonec na tři tříhodinové tréninky týdně. A pořád jsem přemýšlel o tom, proč se ty věci dějou, jak je použiju na představení. Takže i když nám trenér nic přímo neříkal, protože ty tréninky nebyly vedeny didakticky, motivovalo mě to. Snažil jsem se přijít na to, proč a jak ty věci fungují, jak se dají využít. Někakým způsobem se mi to propojovalo, ať už v hraní, či následně v učení. Takže jako lektor se snažím vysvětlovat, proč ta cvičení děláme, jaký je jejich cíl, jak je řadit za sebou, aby to bylo co nejpůsobivější...

Se skupinou JUST IMPRO jste už obešli nejruznější místa v Praze (mj. Alfréd ve dvoře, Akropolis ad.) Ted' hrajete ve Švandově divadle?

Už jedenáct let.

Máte stálé publikum?

Na začátku bylo dost stálé, protože jsme si zvali známé a kamarády, ale postupně se to začalo nabalovat. Pamatuju si moment, kdy jsem se ve Švandově divadle rozhlédl po hledišti a zjistil, že tam nikoho neznám. To mě překvapilo. Je fakt, že nám v propagaci dost pomáhá Švandovo divadlo, a nemusíme si tam tahat diváky jen sami.

Stává se, že se z nadšeného diváka stane improvizátor?

Jo, někteří lidi ke mně začali chodit na kurzy a byli překvapení, že to není jen sranda, ale že se v rámci improvizace dají dělat i další věci. Někteří se dokonce hlásili, že by chtěli hrát s naší skupinou JUST IMPRO. Ale to moc nejde, protože jsme dlouhodobě uzavřená skupina. Musíme na sebe být dost naladěni. Ale myslím, že to není vyloučené.

Vy jste vlastně postoupil ještě o kousek dál, od roku 2016 děláte nový formát impro talk-show 321jedem! – jak jste na něj přišel?

Improvizaci dělám dlouho a věnuju se i jiným věcem. Tak jsem spolupracoval s několika talk show jako warmupista (*warm-up* = rozehrát diváky na začátku show, pozn. redakce). Ale nějak mě nebavilo, jak se ty talk show dělají, a řekl jsem si, že bych to mohl taky zkusit,

ale trochu jinak. Začalo to tím, že jsme natáčeli nějakou kombinaci povídání a improvizace, ale postupně jsme došli k tomu, že lepší je zkusit to živě na scéně. Teď už to má jasný tvar a funguje to pěknou řádku let. A ten formát mi přijde skvělý.

Střídání povídání a improvizovaných etud?

Je to tak. Vedu rozhovor s hostem, a mám k sobě dva improvizátory. Nemusí to být úplně známá osobnost, ale nějaký zajímavý člověk. Měli jsme tam třeba zástupce ředitele pankrácké věznice nebo kardiologa Petra Neužila. Samozřejmě, že ty populární osobnosti jsou větším lákadlem, taková paní Janžurová splňuje obě kritéria, je populární i zajímavá. Nejsem vůči hostům agresivní, neduším je, chci, aby jim s námi bylo příjemně. A mám od nich dobré ohlasy. A na povídání navazuje vždy tematicky nějaká improvizace, takže celý večer má celistvý mód.

Já jsem vás tady na Hronově zažila v úplně jiné roli, když jste tu před lety hráli se souborem Tate Yumni Vlnu nebo Krvavé koleno. Funguje ten spolek stále?

Funguje stále, ale posledních pár let jsme hráli jen *Hluboko v lese*, což je taková automatová pohádka. Zrovna teď jsme v procesu vymýšlení nového projektu. Soubor se proměnil, protože mnoho lidí má děti, ty vyrostly a už jsme se tak často nescházeli. Ale pořád zůstal základ lidí z jednoho oddílu, nikdo nový nepřibyl. Právě s Pavlem Richtou, který hraje v Chebu, a Vladimírem Veselým, který se taky věnuje umění, teď vymýšlíme inscenaci. Máme už první námět. Mělo by to být zase s loutkami.

Na závěr dvě banální otázky, které jste už určitě dostal mnohokrát. Jaký je původ příjmení Orozovič?

Pochází to z Balkánu, od dědečka, který se narodil kousek od Sarajeva. Je to údajně ze slova horos, což znamená kohout, takže jsem něco jako Kohoutovič...

Ta druhá otázka se týká vašeho populárnějšího bratra Igora. Plánujete něco spolu?

Brácha teď hodně začal dělat koncerty, které jsou skvělé, ale není to nic pro mě, protože já se odvážím zpívat tak v rámci improvizace, kde je možné všechno. Mockrát se ale stalo, že nás brácha doprovázel na improvizacích na klavír, a měl jsem ho taky jako prvního testovacího hosta v improvizáční talk-show. Pak jsem ho pozval ještě jednou, aby si to užil, když už to umíme. Společně jsme si jednou zahráli policajty ve filmu Honzy Chramosty. Společný projekt zatím nechystáme, ale třeba nás časem něco napadne.

Jana Soprová

Sama se od nich vlastně učím

Tradiční rozborový seminář SČDO letos poprvé vede Hana Marvanová, talentovaná režisérka, absolventka JAMU a dramaturgyně mosteckého Divadla Rozmanitostí.

My dva jsme se poprvé potkali ve Vysokém na Krakonošově divadelním podzimu, kdes vedla debatní kruh. Jak ses dostala ke spolupráci s SČDO?

Mě kdysi přizval Zdeněk Janál do Brněnce do poroty na záskok a musím říct, že se mi to hrozně zalíbilo. Byl to pro mě návrat k syrovosti divadla, k té lásce k němu, kterou pro mě ochotnické divadlo symbolizuje. Mně se tam moc líbilo – a byli myslím spokojení i oni se mnou, snad díky nějakému empatictějšímu přístupu a novému pohledu na věc. Pak jsem byla ve Vysokém jeden rok na záskok v porotě na část přehlídky za Petru Richter Kohutovou – a potom jsem tam vedla seminář mladých. Pomalinku se tím prokousávám, ale zatím jsem pořád začátečník. Moje spolupráce s SČDO je taková nárazová, ale moc mě těší.

Jak tady na Hronově rozborový seminář SČDO vedeš?

Já jsem ten seminář přebrala – návštěvníci, kteří na kurz chodí, jsou tam dlouhodobě, takže jsou tam určité zvyklosti, které nemám tendenci nabourávat, protože já se od nich vlastně učím. Konstruované je to tak, že si vždycky jeden člověk dobrovolně vezme výkop na inscenaci. Tu se pokusí rozebrat. Musím je pochválit v tom, že si dávají velkou práci, dělají to opravdu dramaturgicky, poctivě – hledají všechno o souboru, všechno o hře a autorovi... A pak přijde taková ta křehčí část hodnocení té inscenace. Snažím se, abychom jen neříkali, že se nám to líbilo nebo nelíbilo, ale abychom dokázali zhodnotit, proč a jaké prostředky byly využité. Projdeme vždycky všechny inscenace, který byly v hlavním programu, a já to pak nějak sesumíruju. Snažím

se provokativními otázkami dovést respondenty k novým, řekněme objevným nápadům. Většinou tím strávíme tak tři, tři a půl hodiny.

Jaký rozbor byl zatím nejkontroverznější?

Asi *Fredy*. Já osobně tu inscenaci považuju za asociativní divadlo, které pracuje s tím, že divákovi nic přímo neříká, nechává obrazy působit a výsledný tvar se skládá až v divákově mysli. Pro leckoho je to asi trochu náročné v tom, že to nemá žádná pravidla. Když rozebíráme nějakou realistickou hru, tak jsme vždycky schopni složit nějakou sérii pravidel, kterými by se ten žánr měl řídit, ale tady je to osobní, individuální. Myslím si, že to byla vlastně hlavní náplň toho semináře: snažit se pochopit ten žánr, obhájit právo na jeho existenci. Musím říct, že jsem nadšená z toho, jak duševně mladí všichni seminaristi jsou – a po diskuzi už sami interpretovali nějaké obrazy a vlastně jsme došli k tomu, že pro některé z nich to vlastně byl silný zážitek. Potěšilo mě, že zůstávají takhle otevření.

Michal Zahálka

Hronov, divadelní Olymp(iáda?)

Vážení přátelé klání a zápasů, na prknech, která znamenají svět, začíná olympiáda divadelních disciplín. Diváci leští brýle, recenzenti ostří tužky. Před arénou již vlaje vlajka a zazněly úvodní hymny. Počínají se žhavit reflektory a opona jde vzhůru.

A máme tu první disciplínu, která se jmenuje „získej divákovu pozornost“. No, lehké to tentokrát nebude, nějaké zaujaté tváře v publiku vidět je, ale jsou podsvíceny displeji svých telefonů. Co na to naši borci? Zahájili tvrdě a nekompromisně zcela nemotivovaným příchodem a již konverzují. Replika střídá repliku v pravidelném tempu, spoluhráči si dávají uctivě přednost a jediné slovo nezůstane opomenuto. Tohle bude dlouhá a vyčerpávající bitva. Přihlásíme se vám opět za chvíli a předáváme slovo do Čapkáče.

Tedy takhle nějak by mohl Jiráskův Hronov vypadat, kdyby byl skutečně soutěží. Není. Zaplat Bůh. Představa, že lze divadlo objektivně měřit, je ovšem zombie, která si do hrobu chodí dát jen krátké odpolední schrupnutí a jinak obdivuhodně svěže běhá mezi námi amatérskými divadelníky. Pro inspiraci přidávám návrh doplněného evaluačního dotazníku příštího Divadelního Pikniku Volyně:

Hmotnost kulís? 15kg => divadlo do 1 tuny = **1 bod**.
Dítě na jevišti? ANO = **1 bod stržen**.
Živá hudba na jevišti? ANO = **3 body**.
Čas strávený zkoušením (za dozoru rozhodčího akreditovaného NIPOS)? 198 hodin = **5 bodů**.
Počet překů? 6 => kategorie 5–9 překů = **3 body**.
Doba smíchu publika? 17 vteřin – body neuděleny + žlutá karta, zjištěna přítomnost klaky.
Doba pláče publika? 9 vteřin – body neuděleny, inscenace nebyla předem zařazena do kategorie „tragédie“.

Doprsk z forbíny? 4,71m (zaokrouhleno na celé centimetry nahoru) = **5 bodů**.

Přítomnost profesionála v realizačním týmu? NE = **2 body**.

Předchozí účast na Jiráskově Hronově?

ANO = **1 bod stržen**.

Umělecký dojem? Ale no tak, nejsme krasobrusle- ní! Tady jde o postup, a ne o dojmy.

Výsledek = 17 bodů. Vzniká tedy nárok na účast na Jiráskově Hronově 2024. Soupeři se mohou proti výsledku odvolat do 14 dnů. Vítězům (postoupivší soubor) gratulujeme, poraženým (diváci) přejeme hodně inspirace.

Jan Duchek

Poezie ze semináře CH

1.
Když se děti smějí učení
říkají, že je to spíše mučení.
Hrdinka říká: „Nenene,
vy nafoukaný troubové“.
Znalosti jsou důležité
pro váš život, pro nás všechny!
Vy jsi jen na skejtech jezdíte,
a nevíte, co je pěkný!

2.
Hrdinou se můžeš stát.
Však úkol musíš udělat.
Ohlédnout se nemůžeš.
Koukáš se, jak hezkej seš.
Říkáš kolik práce máš.
A štvát se nenecháš.
Pravidla neposloucháš.
Všechno, co chceš, si děláš.
Nechovej se jak blbec.
Přátelé, tak to už je konec.

3.
Dogunt je náš hrdina,
očividně ze mlýna.
Je v něm mouka, mléko též,
v obchodě ho nenajdeš.
Dogunte, Dogunte,
jak se máš?
Co zas dneska uděláš?

4.
Před písemkou pod lavici,
klidně schovat učebnici.

S úsměvem na tváři,
dojdu s ní i k zubaři.
Díky ní se nebojím,
takže zvládnou cokoliv.
Mám-li být hrdinou,
musím chodit s odvahou.

5.
Hrdinou se můžeš stát,
nesmíš se však vůbec bát.
Úkol musíš vykonat,
pro pomoc však zavolat.
V týmu se to lépe táhne,
pak se na hvězdy dosáhne.
Každou velkou horu zdolat,
trdelníkům vždy odolat.
Teplo, zima, deštivo, nedojde ti palivo.
Nemysli jen na sebe,
ať ti hlavně nešibe.
To je úkol hrdiny, nejsi na to jediný.

6.
Hrdinou se můžeš stát,
nesmíš se u toho bát.
Nikdy se nevzdávat,
lidem rady vždycky dávat.
V týmu se to lépe táhne,
z temnoty tě to vytáhne.
Nejde neexistuje,
hrdina za pravdu bojuje.
Pomáhej a chraň,
zkus u toho nepoužít zbraň.
Koukni se na nebe a nemysli jen na sebe.
To je úkol hrdiny, nejsi na to jediný.

Námět na krátkou procházku

Vydejte se vzhůru podél divadla ulicí Jiřího z Poděbrad (kterého všichni dobře známe), ale záhy na vidličce uhněte doleva do ulice Na Drahách (původ pojmenování je nejasný). Na jejím začátku pozdravte tam parkující-spící Hronovem protřelou Vendulu Melíškovou a prvohronováka Davida Skrbka a pokračujte podél slepiček a bytovek dále do mírného kopce. Užijte si pohled na bizarní budovu Kalinova domu s brutalistní věží, o kterém vyšel článek ve „vlastivědném sborníku kraje Aloise Jiráska, Boženy Němcové a bratří Čapků“ *Rodným krajem* č. 15/1997. Časopis se však nedá nalézt online (byť aktuální číslo se dá zakoupit v informačním centru na náměstí), a tudíž se o této neobvyklé stavbě nic nedozvíme, kromě toho, že z informační cedula vyčteme, že se jedná o dům s pečovatelskou službou. A snad že Kalina a Knahl jeden jsou: ale představa, že tato budova patřila staršímu Antonínovi, hodinářovi a kostelníkovi, který v roce 1827 nazkoušel první ochotnické představení v Hronově, nebo jeho slavnějšímu synu, kantoru a skladateli Janu Křtiteli, rozhodně vzbuzuje úsměv na tváři.

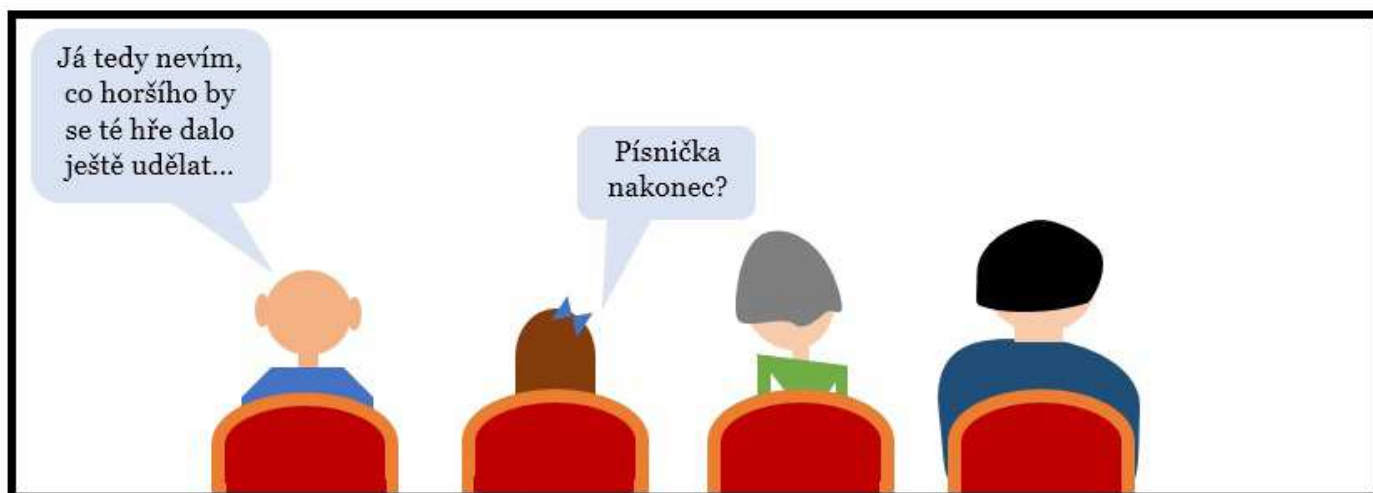
Na další křižovatce se u trampské chaty dejte opět doleva do ulice Pod Kleprlíkovou horou, kterýžto kopeček se dle turistických map tyčí do závratné výše 455 metrů a najdete na něm pramen Kocournice (viz dále). Jediný dohledatelný Kleprlík spjatý s Hronovem je klempíř Jaroslav Kleprlík (krásný nomen omen) působící v Hronově za Rakouska-Uherska i první republiky. (Googlujte, měl pěkné reklamy.) Jeho vztah k vlastnictví kopce je však nejasný.

Ulice je lemována množstvím vyhrávajících se kocourů, moderní i původní architekturou a je zakončena řadou garáží. Podél nich se mírně levotočivou zatáčkou dostanete do slepé ulice K Milířům (zde je původ jména zjevný). Podél cesty z mírného kopce obdivujte kutilsky vyrobené ploty a zábradlí ze zbytků plechů, z nichž byly stroje vykrojeny nějaké součástky a díry po nich vytvářejí krásné se opakující vzory. Po levé straně minete rozlehlé dětské hřiště a najednou stojíte zase za divadlem. Celá procházka trvá asi patnáct minut.

loo Kristián Kubák

14

93. Jiráskův Hronov

Vin-Win

Milé vinice, milí viníci, na své křížové cestě od sklenky ke sklenice jsme dovrávali k našemu poslednímu zastavení, které vyšlo na The Fifties Retro Pub. Dali jsme si zde burger a z hlediska vinného párování nešlo než vsadit na červené. Pokud máte chuť na maďarský Dornfelder, máte mimořádné štěstí, jiné červené totiž nemají. Tuto skutečnost vám ovšem s úsměvem oznámí velice kompetentní a milá obsluha. Je také skvělé, že víno jsme dostali v prostorné sklenici z tenkého skla a v ideální teplotě.

Dornfelder, Maďarsko
suché

Barva: Čirá, višňová, sytá (noviny si přes nalitou sklenku nepřečtete), ale na barvičku, kterou Dornfelder je, nám hustota pigmentu přišla nižší. Na lomu fialkové, tedy zřetelně mladší víno, patrně kvašené v nerezových tancích.

Vůně: Na první letmé přivonění žádná hitparáda, nosem se prožene kyselkový závan s trochou lihu

a příděch okousané tužky. S potočením ve skle se ovšem rychle rozdýchá, na původní neduhu zapomene a vybalí tóny drobného ovoce, nejvíc připomínající arónii a muchovník.

Chuť: Kdyby si maďarský Buszek s Bélou IV. zasedli k dubovému stolu, mohl Sándor Petőfi napsat docela povědomou romanci. Zprvu trochu kyslé zdá se, ale jen na první ochutnání, přitisknete-li k němu ret, neodtrhnete více. Tohle víno je nakonec docela fajn kumpán (jednoduchý, veselý a družný), s nímž je lehko natropit pár lotrovin. K těžším jídlům teče do krku zcela samo. Těžko říct, čím to fyzikálně je, gravitace asi víc působí na jeho hladinu, která se tak poměrně rychle přesouvá ke dnu.

Verdikt: 78 bodů ze 100.

Poznámka: Červená vína se obecně velmi špatně párují se sloupky kolegy Špetlíka. Sprchovat jím spolustolovníky po každé páté přečtené větě je faux pas, které jim brání sdílet vaši veselost.

S ohledem na to, že se hlavního someliéra při psaní tohoto sloupku zmocnila prudká rýma, pro letošek se loučíme a přejeme vám spoustu bezpečně vypitých hektolitru.

Jan Duchek

Hronovisions 08

Jak bude vypadat Jiráskův Hronov v bližší či hodně vzdálené budoucnosti? Člověk nikdy neví, a tak jsme udělali interview s umělou inteligencí, ta ví všechno. Nebo se tak alespoň dovede tvářit. Položili jsme tedy několik otázek na téma Jiráskova Hronova a budoucnosti a v každém čísle vám přineseme některou z odpovědí. (S ChatGPT hovořil a editoval Jan Duchek. Autorizováno.)

Sestav mi doprovodný program Jiráskova Hronova v daleké budoucnosti.

Vítejte na Jiráskově Hronovu – Festivalu Budoucnosti! Otevřeme brány kybernetického amfiteátru a vstoupíte do daleké budoucnosti plné unikátních zážitků. Začneme datovým modelováním a interaktivní prezentací holografického světa, kde získáte přístup ke skrytým informacím vašeho bytí. Na pódiu zazní hudební produkce futuristických skupin jako DataWaves s biotechnologickou inspirací nebo QuantumBeats využívající parapsychologii pro zvukové zážitky z jiných dimenzí. (Pozn. editora: to budou účastníci letošního Jánkova semináře.)

Inovativní vzdělávací program zahrnuje workshopy s názvy jako „Parapsychologie a umělá inteligence – synergie, nebo konflikt?“ nebo „Datové modelování v umění: Od kódování k vizualizaci“ (pozn. editora: to už zastává PC, za UI René Levoinský a za Parapsychologii Oldřich Kužílek). Prohlédněte si expozici bio-kybernetiky, která zkoumá symbiózu lidského těla s umělou inteligencí a biotechnologiemi.

Navštivte futuristická divadla s představeními jako *Kybernetika: Tanec mezi lidským a strojovým* nebo *Paralelní algoritmy – Umění umožňující rozhodnutí*. Nejnovější výzkumy v oblasti umělé inteligence představí AI performers ve speciální show. Festival Jiráskův Hronov vám představí budoucnost, kde se kybernetika, datové modelování, biotechnologie, umělá inteligence a parapsychologie prolínají a posouvají hranice lidských možností. Přijďte a zažijte vize zítřka!

15

sobota 5. 8. 2023

HLAVNÍ PROGRAM

14:00 / Malý sál Jiráskova divadla / 120'
Problémový Club (PC)

17:00 (A) a 20:15 (B) / Jiráskovo divadlo / 70'
Divadlo DISK Trnava / *Cholesterol*

16:30 (B) a 18:30 a 21:00 (A) / Sál Josefa Čapka / 25'
Bažantova loutkářská družina z Poniklé
/ *Nelkej, Čechie!*

14:30 (A) a 17:30 (B) / Sokolovna / 90' (P)
Blok
DS STOPA Liberec / *Koleje beze smyslu*
HuSRdŠ Nové Město na Moravě / *Mý/iSTOPy/i(s)*

DOPROVODNÝ PROGRAM

12:45–14:00 / náměstí Čs. armády
Festivalové minuty a vítání divadelních souborů

15:00–16:00 / park A. Jiráska – velká stage
Divadlo Krapet / *Maxipes Fík*

17:30–18:30 / park A. Jiráska – velká stage
Jana Rychterová / koncert – šanson, folk, blues

18:45–20:00 / park A. Jiráska – velká stage
Sarah taneční skupina orientálních tanců
/ *Kouzlo orientu*

20:00–20:20 / za školou
Václav Bartoš / *Školní výlet*

20:30–21:30 / park A. Jiráska – velká stage
Dechový orchestr mladých při ZUŠ Hronov
/ koncert

21:50–21:55 / park před domkem A. Jiráska
Řazení průvodu a odchod na náměstí / Průvod doprovází taneční skupina SAHAR, Dechový orchestr mladých při ZUŠ Hronov a DS Jiráskova divadla

22:00–22:50 / náměstí Čs. armády
Slavnostní zakončení 93. Jiráskova Hronova
/ ohňostroji

23:00–0:00 / park A. Jiráska – velká stage
MonoStereo / koncert – folk, blues

ZÁPISNÍK ŠÉFREDAKTORA

Z hlubin humoru nad nočním redigováním
(Časosběrný dokument)

Prášilová: To už je ale laťka hodně nízko!

Zahálka: Kozderková?

Prášilová: Nemám ti vyplnit přihlášku do Teritoriálního tyjátru?

Prášilová: Já to nejdřív omylem četla *Soět je o rozparcích*.

Zahálka: Jo, já taky. A hrát by se to mělo v rozparce Aloise Jirásky.

Prášilová: Píše X z Tritonu, že tam má Y techtle mechtle.

Jurášová: Techtle mechtle?

Prášilová: Možná jen techtle, o mechtlích vlastně řeč nebyla.

Zahálka: Počkej, víš, že teď je ale –

Prášilová: Jo, já vim. Laťka hodně nízko.

Z archivu nepoužitých titulků z rozhovorů

Hana Voříšková: Stejně jsem asi exhibicionista
Oksana Kaplanová: Všichni dost drasticky zemřeli
Lenka Lážňovská: Než jsem stačila říct „kvá“, bylo po ptáčkách

Nejmilejší překlep

Četla jsem tyhle kníky.

– Hana Voříšková v rozhovoru s Janou Soprovou
/zah/

ZVEME NA PC

Jít svou cestou / Násilí a násilí / Lesk a bída herecké stylizace / Co se stane, když komerční autor píše láskyplně hru pro přátele
Od 14:00 na malém sále Jiráskova divadla.

DOŠLO DO REDAKCE

Totování

Můj synek, když byl maličký, tak tomu nevoňavému říkal TOTO. Po mnohém vysvětlování pochopil, že tento výtvar nepatří kamkoli. Když se mu podařila další jednobarevná performance, už sám ostentativně oznamoval, že TOTO NENE! I on časem pochopil, že TOTO se dá udělat s námahou, snahou, urputně – a někdy to jde zcela snadno a skoro samo. Netřeba mnoho umu a zdlouhavému učení onomu „řemeslu“, a přesto se dá označit za druh umění. A dalo by se i říci, že „TOTO je má cesta“ ... i když o TOTO jde. Jsem ale smutný, že se mnoho let jiní snaží učit a zdokonalovat, aby to nebylo úplně TOTO a přitom stačí se s tím úplně NETOTOVAT.

Alexandr Novák

Dekompresní párty

Festivalové dny jsou pomalu sečtené a hronovskému vesmíru odtikávají poslední hodiny. A co potom? Je život i po Hronově? S jistotou to nevíme. Pokud ano, tak sraz je **v neděli v 17:00 v pražském Kafe•Damu**. Více informací ve facebookové události Život po Hronově 2023.

Zvířátko na konec

Káně

Není snadné chytit káně
tvářili-li se vyfikaně
Kdo se tváří tup jak hňup
chytne káně natošup

Michal Zahálka

Zpravodaj 93. Jiráskova Hronova 2023

Vydává organizační štáb. **Redakce:** Michal Zahálka (šéfredaktor), Jana Soprová, Jana B. Hniličková, Kateřina Prášilová, Tereza Říhová, Lukáš Křížek, Jan Švácha, Jan Duchek (redakce), Johana Jurášová, Ivo Kristián Kubák (recenze), Ivo Mičkal (foto), Michal Drtina (grafika a zlom).

Neprošlo jazykovou korekturou. (Popravdě řečeno prošlo, ale s vyhlídkou brzkého konce.)

Stránky festivalu: www.jiraskuvhronov.eu **E-mail:** JHpravodaj@gmail.com